



David Craig og Meg Skelly:
Practical Conscious Sedation



Denne boken tar for seg temaet våken sedasjon innen odontologien. Dette består i utlandet av pasientbehandling med lystgass eller intravenøs administrering av benzodiazepiner. Boken tar ikke for seg det vi i Norge omtaler som sedasjon, dvs. peroral behandling av engstelige pasienter med benzodiazepiner, noe som i resten av verden blir ansett for å være en omtrent komplikasjonsfri behandling under benevnelsen premedikasjon.

Boken er på 130 sider og inneholder til sammen ni kapitler. Første kapittel gir et historisk tilbakeblikk på utviklingen av våken sedasjon innenfor odontologien med en kort introduksjon av de mest betydningsfulle legemidler og utstyr. Kapittel 2 repeterer basale fysiologiske mekanismer og anatomi relevant for temaet. Kapittel 3 gir en meget flott gjennomgang av de farmakologiske egenskapene til legemidler anvendbare til sedasjon. Dette er gjort på en fin og pedagogisk måte med klinisk relevans ved hjelp av utstrakt bruk av illustrasjoner. Kapittel 4 tar for seg det viktige temaet pasientvurdering og behandlingsplanlegging. Kapittel 5 presenterer utstyret som benyttes for våken sedasjon med gjennomgang av de forskjellige nesemasker til bruk ved lystgass, og utstyret som brukes ved intravenøs tilgang blir detaljert gjennomgått. Kapittel 6 beskriver de kliniske teknikkene og kapittel 7 komplikasjoner som kan forekomme. Kapittel 8 tar for seg sedasjonsproblematikk ved spesielle pasienttilfeller. I kapittel 9 gis en kort gjennomgang av retningslinjer for kvalitetssikring av behandling med våken sedasjon.

Boken avsluttes med en lettfattelig indeks. Etter hvert kapittel er de viktigste konklusjonene oppsummert, og det er angitt en kort referanseliste med henvisning til kjernelitteratur for dem som ønsker å studere temaet.

Forfatterne av denne boken er David Craig og Meg Skelly som er meget anerkjente i England (og resten av verden)

for sitt viktige arbeid med å erverve kunnskap om, og ikke minst spre kunnskap om odontologiske sedasjonsteknikker. Dette bærer boken preg av. Den er pedagogisk bygget opp og forfatterne har brukt billedmaterialet på en glimrende måte, slik at det er lett å forstå hva de beskriver. Trykk-kvaliteten og kvaliteten på illustrasjonene i farger er meget god. Totalt sett gir boken et meget godt inntrykk: Forfatterne har klart å presentere klinisk relevant informasjon lett tilgjengelig uten å bruke for mye plass. Godt gjort.

Det er synd at denne flotte boken dessverre ikke tar i betraktning nivået for norsk sedasjon slik den praktiseres i dag. Store deler av boken er forut for sin tid mht. implementeringskurven for anvendt sedasjon innen odontologien i Norge. Jeg vil likevel anbefale den som nødvendig for alle som er seriøst interessert i temaet. Ikke minst er boken viktig for å se hvor langt andre er kommet innen teknikker for behandling av behandlingsengstelige pasienter innen odontologien.

Lasse A. Skoglund

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2004. 132 sider.
ISBN 1-85097-070-X.

Alf Atle Rønning Arnesen og
Bo Engdahl:

Tinnitus. Årsaker, diagnose og behandling

Dette er den første medisinske fagbok om tinnitus på norsk. Den henvender seg til alle personellgrupper som kan ha med tinnituspasienter å gjøre, kanskje i første rekke primærlegene, men også annet helsepersonell. Ikke minst vil pasientene selv og deres pårørende kunne finne mye stoff av interesse. Øre-nese-hals-spesialister, som sikkert har nokså varierende kunnskap og erfaring vedrørende emnet, vil kunne finne meget verdifull informasjon.

Disposisjonen er logisk og grei, først med definisjoner og beskrivelser av problemene, og med understrekning av at den medisinske prioritering av tilstanden i Norge lenge har vært for dårlig. Deretter følger en interessant historisk oversikt, som viser at tilstanden har vært beskre-

vet i Babylon og Egypt så langt tilbake som 2000 år f.Kr., og med til dels interessante behandlingsforslag. I kapitlene om anatomi og fysiologi samt om årsaker til tinnitus, får man en grei innføring i den nåværende kunnskap.

En interessant oversikt om forekomst viser at i Norge har minst 500 000 voksne personer tinnitus, og at 10 % har så mye plager at deres livskvalitet, arbeidsevne og sosiale funksjoner er betydelig redusert. Tilsvarende tall foreligger for de andre nordiske land, og dette viser altså et betydelig medisinsk problem.

I et stort kapittel om tinnitus, øresykdommer, hørselstap og andre tilstander omtales de forskjellige øreffeksjoner som kan gi tinnitus, som f.eks. aldersforandringer, støyskade, betennelsestilstander, Menières sykdom, skader, tumorer, ototoksiske medikamenter, etc. Dessuten omtales en rekke mer allmenne tilstander som hjerte- og kar-sykdommer, spesielt hypertoni, blod-sykdommer, diabetes og revmatoid art-ritt (tinnitus øker i dårlig vær!).

I det omfattende kapitlet om tilstandens debut, utvikling og følgetilstander beskrives, ikke minst de siste, som for pasienten kan bli mest invalidiserende: angst og depresjon, søvnløshet, konsentrasjonsproblemer, tretthet, nedsatt arbeidsevne og sosial funksjon, eventuelt nakke- og skulderspenninger, hodepine, etc.

Siste del av boken drøfter behandling i stor bredde, og forfatterne, som foregangsmenn i Norge, innstår for en detaljert og grundig redegjørelse. Pasientenes dårlige trygdemessige situasjon i Norge er også grundig omtalt.

Boken er lett å lese, oversiktlig og grei, språket er ledig og fint, og figurene er instruktive. Den representerer et fint tilskudd til norsk øre-nese-hals-faglitteratur, og kan anbefales på det varmeste.

Torstein Røyne
Øre-nese-hals-avdelingen
Sykehuset Buskerud

Oslo: Gyldendal Akademisk; 2001.
ISBN 82-05-28079-7.